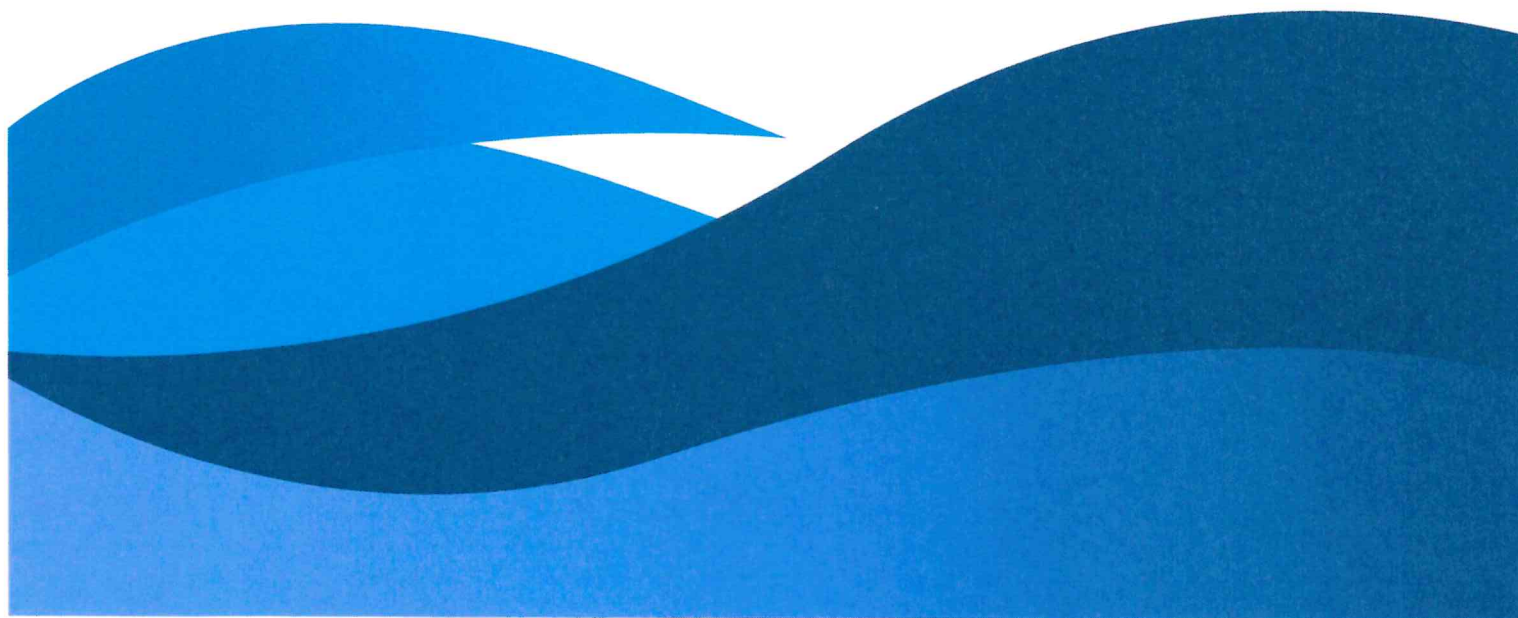

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚREPRINDERILOR PUBLICE

GHIDUL OFIȚERULUI DE CONFORMITATE ÎN ÎNȚREPRINDERILE PUBLICE

2025

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚREPRINDERILOR PUBLICE

CUPRINS

1. INTRODUCERE.....	4
1.1. Contextul general al guvernancei corporative și integrității în întreprinderile publice	4
1.2. Întreprinderile publice	4
1.3. Rolul Strategiei Naționale Anticorupție (SNA) 2021-2025.....	5
1.4. Importanța implementării funcției de conformitate în întreprinderile publice	5
1.5. Instituțiile responsabile cu monitorizarea și promovarea implementării standardelor de integritate în cadrul întreprinderilor publice.....	6
1.6. Exercițarea dreptului de proprietate a statului în materia integrității întreprinderilor publice..	8
1.7. Integritatea în întreprinderile publice conform principiilor Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE)	11
1.7.1 Principiile OCDE de guvernare corporativă.....	13
1.7.2. Ghidurile OCDE privind guvernarea întreprinderilor publice.....	13
1.7.3. Ghidurile OCDE privind anticorupția și integritatea în întreprinderile publice.....	13
1.7.4. Recomandările OCDE pentru combaterea mitei.....	14
1.7.5. Exemple de bune practici în aplicarea instrumentelor OCDE	14
2. OFIȚERUL DE CONFORMITATE ÎN ÎNȚREPRINDEREA PUBLICĂ	14
2.1. Poziționarea ofițerului de conformitate în întreprinderea publică	14
2.2. Relația ofițerului de conformitate cu departamentele relevante din cadrul întreprinderii publice	15
2.3. Relația ofițerului de conformitate cu AMEPIP	15
2.4. Responsabilitățile ofițerului de conformitate conform OUG nr. 109/2011.....	16
2.4.1. Responsabilitatea ofițerului de conformitate privind comunicarea	17
2.4.2. Responsabilitatea implementării politicilor de guvernare corporativă	18
2.4.3. Responsabilitatea supravegherii conformității cu legislația.....	18

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚREPRINDERILOR PUBLICE

2.5. Responsabilitatea monitorizării implementării măsurilor specifice prevăzute în SNA 2021-2025 adresate întreprinderilor publice.....	19
2.5.1. Adoptarea declarației privind asumarea unei agende de integritate organizațională, publicarea acesteia și comunicarea documentului către AMEPIP	20
2.5.2. Elaborarea planului de integritate, care să fie dezvoltat în concordanță cu Ghidul de bună practică al OCDE privind controlul intern, etica și conformitatea	21
2.5.3. Promovarea unei politici de integritate la nivel organizațional.....	23
2.5.4. Monitorizarea și acordarea de sprijin tehnic în activitatea de identificare a riscurilor și a vulnerabilităților specifice întreprinderii publice (în vederea completării registrului riscurilor de corupție) 25	
2.5.5. Monitorizarea și acordarea de sprijin tehnic în activitatea de identificare, evaluare și raportare unitară a incidentelor de integritate conform HG nr. 599/2018, precum și stabilirea unor măsuri de prevenire și/sau control urmare producerii acestora	25
2.5.6. Monitorizarea mecanismului avertizorului în interes public	26
2.5.7. Monitorizarea respectării regimului incompatibilităților și conflictelor de interese.....	28
2.6. Responsabilitățile care derivă din promovarea unei culturi organizaționale bazate pe etică și integritate la nivelul tuturor angajaților întreprinderii publice	28
2.6.1. Rolul ofițerului de conformitate în formarea continuă și instruirea personalului cu privire la standardele de conformitate și integritate.....	29
2.6.2. Consultarea internă a personalului și conducerii întreprinderii publice.....	29
2.7. Responsabilitățile referitoare la raportarea neconformităților.....	30
2.8. Exemple de bune practici în monitorizarea guvernanței corporative din perspectiva integrității și transparenței	30
3. CONCLUZII	31
4. Baza normativă și resurse utile	31
4.1. Documente legislative și ghiduri relevante	31
4.2. Resurse educaționale și de formare pentru ofițerii de conformitate și angajați	32

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚREPRINDERILOR PUBLICE

ABREVIERI

AMEPIP – Agenția pentru Monitorizarea și Evaluarea Performanțelor Întreprinderilor Publice

MJ – Ministerul Justiției

SNA – Strategia Națională Anticorupție

CA – Consiliu de administrație

CS – Consiliu de supraveghere

AGA – Adunarea generală a acționarilor/asociaților

ANI – Agenția Națională de Integritate

DNA – Direcția Națională Anticorupție

CE – Comisia Europeană

OCDE – Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică

UNODC – Oficiul Națiunilor Unite pentru Droguri și Crimă

OSCE – Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa

ONU – Organizația Națiunilor Unite

FATF – Grupul operativ de acțiune financiară

APEC – Cooperarea economică Asia-Pacific

ICC – Camera Internațională de Comerț

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚREPRINDERILOR PUBLICE

1. Introducere

1.1. Contextul general al guvernancei corporative și integrității în întreprinderile publice

Guvernanța corporativă în întreprinderile publice se referă la ansamblul de reguli, procese și proceduri prin care sunt administrate și conduse aceste organizații. Aceasta stabilește drepturile, responsabilitățile și relațiile dintre structurile de conducere, angajați, acționari și alte părți interesate. Prin aplicarea principiilor de guvernanță corporativă, întreprinderile publice urmăresc să asigure transparența, responsabilitatea și eficiența în activitatea lor.

Guvernanța corporativă a întreprinderilor publice din România este aliniată la Principiile Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE)¹ privind guvernanța corporativă. De asemenea, întreprinderile publice se conformează Ghidului OCDE privind guvernanța corporativă, care promovează separarea clară a rolurilor între funcția de reglementare și cea de proprietate a statului.

Prezentul ghid este destinat ofițerilor de conformitate în întreprinderile publice responsabili pentru implementarea planului de integritate, instrument managerial pentru promovarea integrității organizaționale, și prezintă viziunea Agenției pentru Monitorizarea și Evaluarea Performanțelor Întreprinderilor Publice (AMEPIP) referitoare la bunele practici în materie de guvernanță corporativă, de integritate organizațională și transparență decizională. În ceea ce privește secțiunea privind Strategia Națională Anticorupție, AMEPIP a consultat Ministerul Justiției (MJ) pentru redactarea documentului.

1.2. Întreprinderile publice

Conform legislației în vigoare, întreprinderile publice reprezintă acele entități juridice organizate sub diverse forme, ce au în comun participarea directă sau indirectă a statului sau a unităților administrativ teritoriale în structura de acționariat.

În categoria întreprinderilor publice cărora li se adresează prezentul ghid intră regiile autonome înființate de stat sau de o unitate administrativ-teritorială, companiile și societățile naționale, societățile la care statul sau o unitate administrativ-teritorială este acționar unic, majoritar sau la care deține controlul și societățile la care una sau mai multe întreprinderi publice prevăzute anterior dețin o participație majoritară sau o participație care le asigură controlul.²

¹https://www.oecd.org/en/publications/g20-oecd-principles-of-corporate-governance-2023_ed750b30-en.html
<https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0413>
<https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0414>

² art. 2 pct. 2 din OUG 109/2011

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚEPRINDERILOR PUBLICE

Aceste întreprinderi publice joacă un rol esențial în dezvoltarea economiei naționale, în furnizarea de servicii publice și în implementarea politicilor publice, guvernanta corporativă fiind deosebit de importantă pentru a asigura alinierea acestora cu standardele privind transparența, responsabilitatea și integritatea.

1.3. Rolul Strategiei Naționale Anticorupție (SNA) 2021-2025

Prin SNA 2021-2025 a fost asumat ca obiectiv general creșterea gradului de implementare a măsurilor de integritate la nivel organizațional și au fost prevăzute obiective specifice adresate instituțiilor și întreprinderilor publice menite să conducă la atingerea obiectivului propus. Ofițerul de conformitate exercită funcția de control asupra implementării acestor măsuri, iar implementarea eficientă a SNA reprezintă un element esențial pentru dezvoltarea unui mediu de afaceri aliniat la standardele europene de integritate și guvernanta corporativă.

Prin Planul Național de Redresare și Reziliență, România și-a asumat implementarea măsurilor prevăzute în SNA 2021-2025 în procent de cel puțin 70% până în trimestrul al patrulea al anului 2025. Atingerea acestui obiectiv necesită un efort concertat, atât din partea autorităților publice, cât și din partea destinatarilor acestor măsuri. Totodată, implementarea măsurilor ante-menționate reprezintă o oportunitate pentru mediul de afaceri de a se alinia la standardele europene de integritate și guvernanta corporativă.

Ca măsuri specifice destinate mediului de afaceri, în obiectivul specific nr. 4.5. din SNA 2021-2025 sunt menționate creșterea integrității, reducerea vulnerabilităților și a riscurilor de corupție în mediul de afaceri și este destinat întreprinderilor publice. Prin acest obiectiv a fost asumată introducerea funcției de conformitate în cadrul întreprinderilor publice și crearea unui standard ocupațional pentru ofițerii de conformitate, precum și dezvoltarea unui sistem național de monitorizare a conformității, din perspectiva integrității, la nivelul întreprinderilor publice.

1.4. Importanța implementării funcției de conformitate în întreprinderile publice

Pentru a putea înțelege atribuțiile ofițerului de conformitate, ar trebui, în preliminar, să înțelegem conceptul de conformitate.

Conformitatea organizațională poate fi definită ca procesul prin care întreprinderea publică se asigură că dispozițiile legale, standardele și practicile aplicabile entității sunt respectate. Activitatea de conformare presupune elaborarea de reglementări, politici, practici și proceduri interne în sensul implementării reglementărilor aplicabile. Creșterea gradului de conformitate este mai puțin costisitoare pentru întreprinderi, decât sancțiunile aplicabile în cazul încălcării reglementărilor. Conformitatea vizează toate reglementările aplicabile întreprinderii respective, însă prezentul ghid se limitează la măsurile aplicabile întreprinderilor publice potrivit OUG nr. 109/2011 și SNA 2021-2025.

Introducerea funcției de conformitate în întreprinderile publice reprezintă un element esențial pentru dezvoltarea unui mediu organizațional bazat pe integritate și responsabilitate.

Funcția de conformitate trebuie să asigure:

- a. Implementarea politicilor anticorupție, prin elaborarea și actualizarea permanentă a planurilor de integritate;

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚREPRINDERILOR PUBLICE

- b. Monitorizarea respectării reglementărilor legale pentru asigurarea conformității cu legislația națională și internațională aplicabilă;
- c. Promovarea unei culturi etice și integre prin implicarea întregului personal în respectarea valorilor întreprinderii publice și instruirea continuă a personalului.

La nivel general, ofițerul de conformitate asigură și monitorizează respectarea reglementărilor în vigoare de către întreprinderea publică la nivelul căreia își desfășoară activitatea. Cu titlu de exemplu, menționăm standardul ocupațional al ofițerului de conformitate pentru sectorul activității financiare, bancare și de asigurări, conform căruia ofițerul de conformitate ocupă o funcție independentă care identifică, evaluează, instruește, acordă consultanță, monitorizează și raportează despre riscul de conformare.

Prin analogie cu alte standarde ocupaționale, ofițerul de conformitate care asigură implementarea planurilor de integritate ca instrumente manageriale pentru promovarea integrității organizaționale în cadrul întreprinderii publice, desfășoară activitățile de identificare, evaluare, instruire, monitorizare și raportare în vederea implementării măsurilor adresate întreprinderilor publice, potrivit prevederilor OUG nr. 109/2011 și ale SNA 2021-2025.

Ofițerul de conformitate funcționează ca un consultant al întreprinderii publice, supraveghează activitatea acestuia și a angajaților, oferă consultanță organelor de administrare și conducere ale întreprinderii, precum și angajaților și, în caz de încălcări ale reglementărilor legale, aduce la cunoștința persoanelor abilitate despre încălcările constatate.

De asemenea, ofițerul de conformitate constituie punct de contact pentru AMEPIP cu întreprinderea publică, fiind un suport esențial în asigurarea respectării principiilor de guvernare corporativă din domeniul integrității și transparenței, contribuind astfel la îmbunătățirea comunicării și la menținerea unui standard înalt de conformitate între întreprinderea publică pe care o reprezintă, AMEPIP și autoritatea publică tutelară.

O componentă importantă a activității ofițerului de conformitate rezidă în asigurarea gradului de conformare al întreprinderii publice din care face parte cu standardele de integritate și transparență. În ultimele decenii la nivel internațional, întreprinderile publice au început să implementeze programe și sisteme de asigurare a conformității pe aspecte de integritate cu scopul de a crește gradul de transparență, etică și responsabilitate în derularea afacerilor.

1.5. Instituțiile responsabile cu monitorizarea și promovarea implementării standardelor de integritate în cadrul întreprinderilor publice

Statul, în calitate de proprietar, are datoria de a stabili așteptări clare în ceea ce privește integritatea și conformitatea întreprinderilor publice. Aceste așteptări vizează:

- a. Dezvoltarea unei culturi organizaționale bazate pe etică, responsabilitate și transparență.
- b. Implementarea unor mecanisme de control intern robuste pentru prevenirea și combaterea corupției.
- c. Aderarea la standarde naționale și internaționale de guvernare corporativă și bune practici în materie de integritate.

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚREPRINDERILOR PUBLICE

Statul și unitățile administrativ-teritoriale, în calitate de acționari/asociați și, respectiv, proprietari ai întreprinderilor publice, se asigură că autoritățile publice tutelare, care exercită drepturile aferente acestora, respectă obligațiile esențiale pentru exercitarea funcției de proprietate și asigură transparența în ceea ce privește deciziile strategice, tranzacțiile cu părțile afiliate și informațiile financiare auditate.

În vederea asigurării unui mediu de lucru integru și transparent în întreprinderile publice, este necesară asumarea responsabilității pentru promovarea integrității în cadrul întreprinderilor publice a:

- Ofițerului de conformitate, cu rol în monitorizare și asigurare a respectării normelor de integritate;
- Consiliului de administrație/Consiliului de supraveghere/administratorilor, cu rol în stabilirea strategiilor și politicilor pentru promovarea integrității;
- Autorității publice tutelare, cu rol în monitorizarea și controlarea activității întreprinderilor publice;
- Instituțiilor publice, cu rol de verificare, prevenire și sancționare a incompatibilităților și conflictelor de interese.

AMEPIP se organizează și funcționează ca organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în subordinea Guvernului și în coordonarea prim-ministrului, prin Secretariatul General al Guvernului. Rolul principal la acesteia vizează elaborarea politicii de proprietate a statului, coordonarea și monitorizarea implementării acțiunilor și politicilor de guvernanță corporativă la nivelul autorităților publice tutelare, respectiv aplicarea de sancțiuni pentru abaterile identificate.

În vederea realizării rolului său, AMEPIP exercită o serie de atribuții în ceea ce privește implementarea standardelor de integritate, respectiv:

- Monitorizează și evaluează implementarea principiilor de guvernanță corporativă de către autoritățile publice tutelare și întreprinderile publice;
- Monitorizează respectarea cadrului legal în materie de integritate, aplicarea planurilor de integritate elaborate de întreprinderile publice și implementarea Strategiei Naționale Anticorupție 2021-2025;
- Organizează programe de formare pentru personalul autorităților publice tutelare, întreprinderilor publice, administratori, directori, precum și alte persoane interesate, pe teme de guvernanță corporativă;
- Verifică respectarea de către autoritățile publice tutelare a obligației de a asigura o separare clară între funcția de proprietate și funcția de reglementare prin organizarea distinctă a departamentelor de guvernanță corporativă, respectiv de reglementare;
- Aplică sancțiuni autorităților publice tutelare, întreprinderilor publice, persoanelor fizice responsabile precum și în cazul în care se constată abateri de la legalitate în activitatea entităților sancționate.

În realizarea acestor atribuții, AMEPIP (i) sprijină autoritățile publice tutelare, la solicitarea acestora, cu privire la implementarea politicii de proprietate și a principiilor de guvernanță corporativă, (ii) editează publicații de specialitate și susține cursuri de formare profesională pentru personalul autorităților publice tutelare,

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚREPRINDERILOR PUBLICE

întreprinderilor publice, administratori, directori, precum și alte persoane interesate, pe teme de guvernare corporativă.

Ministerul Justiției este organul de specialitate al administrației publice centrale, în subordinea Guvernului, care contribuie la buna funcționare a sistemului judiciar și la asigurarea condițiilor îndeplinirii justiției ca serviciu public, apărarea ordinii de drept și a drepturilor și libertăților cetățenești.

Conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 592/2024 privind organizarea și funcționarea Ministerului Justiției, MJ elaborează politicile publice, strategiile și planurile de acțiune în domeniul justiției, al prevenirii și combaterii corupției și formelor grave de criminalitate, inclusiv în concordanță cu obiectivele programului de guvernare.

Implementarea SNA 2021 – 2025 se realizează sub autoritatea și în coordonarea ministrului justiției, cu raportare către Guvern. MJ comunică, anual, Parlamentului României, o sinteză a stadiului implementării SNA.

Pentru sprijinirea procesului de monitorizare și de implementare a măsurilor prevăzute de strategie, MJ asigură secretariatul tehnic al SNA. Obiectivele procesului de monitorizare sunt:

- identificarea progreselor înregistrate în implementarea SNA;
- identificarea și corectarea problemelor practice apărute în aplicarea politicilor și normelor anticorupție;
- creșterea gradului de cunoaștere, înțelegere și implementare a măsurilor de prevenire a corupției, în sectorul public și privat.

Secretariatul tehnic, cu sprijinul instituțiilor reprezentate la nivelul platformelor, derulează activități de monitorizare și suport instituțional pentru implementarea strategiei care vor include:

- realizarea rapoartelor anuale de monitorizare;
- sprijinirea implementării SNA de către autoritățile și instituțiile publice;
- centralizarea și actualizarea periodică a stadiului implementării inventarului măsurilor de transparență instituțională și de prevenire a corupției (anexa nr. 3 la H.G.), în baza rapoartelor de autoevaluare;
- documentarea și diseminarea de bune practici anticorupție identificate;
- organizarea misiunilor de evaluare tematică și a misiunilor de evaluare tematică ad-hoc;
- realizarea de cercetări și studii;
- realizarea unor stagii de schimb de experiență și bune practici cu instituțiile publice relevante din perspectiva implementării SNA.

1.6. Exercițarea dreptului de proprietate a statului în materia integrității întreprinderilor publice

Una dintre prioritățile-cheie ale Guvernului României rezidă în consolidarea unor mecanisme eficiente care să genereze profitabilitate sustenabilă, bazate pe transparență, profesionalism și responsabilitate și care reflectă

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚEPRINDERILOR PUBLICE

deopotrivă cele mai avansate standarde legislative și de bună practică a întreprinderilor, respectiv principiile guvernantei corporative a întreprinderilor de stat, dezvoltate de Organizația de Cooperare Economică și Dezvoltare (OCDE) și directivele Comisiei Europene (CE) privind dreptul societăților comerciale și guvernanta corporativă. (proiect politica de proprietate a statului)

România practică în prezent un model dual de administrare a participațiilor statului în economie, pe de o parte Agenția pentru Monitorizarea și Evaluarea Performanțelor Întreprinderilor Publice (AMEPIP) are, la modul generic, un rol de coordonare a modalității de exercitare a drepturilor și obligațiilor corelative ce decurg din calitatea de asociat/acționar/proprietar la întreprinderile publice a Statului și a unităților administrativ-teritoriale, iar pe de altă parte, autoritatea publică tutelară exercită în numele Statului/unităților administrativ-teritoriale drepturile menționate anterior.

Atât AMEPIP, cât și autoritățile publice tutelare își exercită atribuțiile fără a interveni în activitatea de administrare curentă a întreprinderilor publice. Orice decizii luate cu încălcarea acestei limitări sunt lovite de nulitate absolută. Totodată, autoritățile publice tutelare nu pot interveni în procesul de luare a deciziilor comerciale, în conducerea și în funcționarea curentă a întreprinderilor publice.

Conform prevederilor art. 2 pct. (3) din OUG nr. 109/2011, autoritățile publice tutelare sunt instituțiile care:

- (i) coordonează, au în subordine sau sub autoritate una sau mai multe regii autonome;
- (ii) exercită, în numele statului sau al unității administrativ-teritoriale, calitatea de acționar la companii naționale, societăți naționale și societăți la care statul sau o unitate administrativ-teritorială este acționar unic, majoritar sau la care deține controlul;
- (iii) coordonează exercitarea de către una sau mai multe regii autonome și/sau companii naționale, societăți naționale și societăți la care statul sau o unitate administrativ-teritorială este acționar unic, majoritar sau la care deține controlul, a calității de acționar sau asociat la o societate controlată;

Sunt incluse în categoria autorităților publice tutelare și asociațiile de dezvoltare intercomunitară.

Autoritățile publice tutelare trebuie să demonstreze transparență asupra acțiunilor și deciziilor cu privire la întreprinderile publice pe care le au în coordonare, subordonare sau sub autoritate, inclusiv printr-o bună comunicare, la nivel de leadership, dar și de lucru, între reprezentanții lor și reprezentanții altor entități cu responsabilități în domeniul guvernantei corporative.

Autoritățile publice tutelare administrează participațiile statului și, ele însele, trebuie să fie un model de guvernanta corporativă, integritate, transparență și profesionalism.

O provocare generală în ceea ce privește funcția de acționar/asociat/proprietar în întreprinderi publice a statului/unităților administrativ-teritoriale este realizarea unui echilibru între responsabilitățile statului în îndeplinirea activă a rolului său de acționar, urmărirea obiectivelor de politică publică și, în același timp, eliminarea interferențelor politice nelegitime în administrarea și conducerea întreprinderii publice.

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚEPRINDERILOR PUBLICE

Urmărirea performanței în administrarea participațiilor statului include îndeplinirea unor deziderate precum activitatea economică sustenabilă, transparența, integritatea, etica în afaceri și guvernanța corporativă, excelența în politica de resurse umane, crearea și implementarea unor modele de responsabilitate socială în comunitățile în care acționează întreprinderile publice.

Conform Recomandării V din *Ghidul de bune practici al OCDE privind Anticorupția și Integritatea Întreprinderilor Publice*, dezvoltarea de proceduri ferme, transparente și nepărtinitoare reprezintă instrumentele care pot asigura probitatea financiară a întreprinderii, contribuind, totodată, la informarea acționarilor cu privire la performanța acestora și implicarea părților interesate.

Mai mult, statul exercită rolul de proprietar activ și informat în cadrul întreprinderilor publice inclusiv prin participarea, prin intermediul reprezentanților săi în adunările generale ale acestora și urmărește să asigure o distribuie corectă și respectarea responsabilităților între AGA și administratori/Consiliul de Administrație/Consiliul de supraveghere. În acest sens, prin mandatul de reprezentare, statul ca acționar nu se va pronunța în cadrul AGA asupra unor decizii de natură operaționale, care revin administratorilor/CA-ului sau directorului/CS-ului sau directoratului, întrucât aceasta ar presupune o diluare a responsabilității și o evitare a asumării răspunderii asupra unor decizii strategice ale societății pentru care administratorii/membrii CA-ului și directorul/ membri CS-ului sau directoratului sunt responsabili.

La nivel decizional, administratorii/CA/CS supraveghează activitatea generală a întreprinderii și evaluează strategia propusă de conducere, asigurând îndrumare acesteia.

Conform legislației în vigoare și bunelor practici internaționale, este esențial ca administratorii/membrii Consiliului să fie selectați în mod profesionist și transparent, exclusiv pe criterii meritocratice, cu precizarea că numirile provizorii reprezintă excepția de la regula numirilor pentru mandatele de până la 4 ani, în urma derulării procedurilor de selecție.

Membrii consiliilor de administrație/supraveghere trebuie să dețină autoritatea, competența și obiectivitatea necesare pentru a-și îndeplini funcțiile de orientare strategică și monitorizare a conducerii întreprinderii, acționând cu integritate și fiind trași la răspundere pentru acțiunile lor de către acționari.

Consiliul de administrație raportează cu privire la activitatea de administrare, periodic, în cadrul adunării generale a acționarilor, conform legislației în vigoare. De asemenea, în îndeplinirea obligațiilor de raportare și transparență Consiliul de administrație elaborează și publică, pe site-ul societății, pentru accesul acționarilor și al publicului o serie de documente și informații, precum, hotărâri ale adunărilor generale, codul de etică, planurile de integritate ale întreprinderii publice, situațiile financiare și contabile, raportul privind remunerațiile și celelalte avantaje acordate administratorilor și directorilor etc.

Monitorizarea și gestionarea eventualelor conflicte de interese la nivelul întreprinderii publice sau la nivelul interacțiunii dintre întreprinderea publică și autoritatea publică tutelară este o responsabilitate care revine CA-ului. În vederea îndeplinirii sarcinilor, CA-ul are acces la registrele și arhivele societății, putând solicita rapoarte independente de la departamentul de audit intern al societății.

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚEPRINDERILOR PUBLICE

În plus, Consiliului îi revine sarcina de a convoca adunarea generală a acționarilor pentru aprobarea oricărei tranzacții dacă aceasta are, individual sau într-o serie de tranzacții încheiate, o valoare mai mare de 10% din valoarea activelor nete ale întreprinderii publice sau mai mare de 10% din cifra de afaceri a întreprinderii publice potrivit ultimelor situații financiare auditate, cu administratorii ori directorii sau, după caz, cu membrii consiliului de supraveghere ori ai directoratului, cu angajații, cu acționarii care dețin controlul asupra societății sau cu o societate controlată de aceștia.

Obligația de convocare revine Consiliului și în cazul tranzacțiilor încheiate cu soțul sau soția, rudele ori afinii până la gradul IV, inclusiv ai administratorilor, directorilor, angajaților întreprinderii publice sau ai acționarilor care dețin controlul asupra societății. În mod similar, aceeași obligație revine după caz și directorilor/directoratului.

În ceea ce privește evitarea situațiilor de incompatibilitate, funcționarii publici, personalul contractual și persoanele numite sau alese în funcții de demnitate publică pot fi desemnați să reprezinte statul sau unitatea administrativ-teritorială la maximum două întreprinderi publice, în calitate de reprezentant al acționarului în cadrul adunării generale a acționarilor, cu respectarea prevederilor legale privind incompatibilitățile și conflictul de interese reglementate de Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările și completările ulterioare.

1.7. Integritatea în întreprinderile publice conform principiilor Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE)

Alinierea la standardele internaționale în materia integrității, în special la cele dezvoltate de OCDE este esențială pentru întreprinderile publice din România.

Aderarea RO la OCDE reprezintă un obiectiv major al politicii externe române. RO și-a depus oficial candidatura pentru aderarea la OCDE cu ocazia exercițiilor anterioare de extindere, respectiv în aprilie 2004 și noiembrie 2012, și a reînnoit-o anual începând cu 2016.

La 25 ianuarie 2022, Consiliul OCDE a decis demararea discuțiilor de aderare cu toate cele 6 țări aspirante – (în ordine alfabetică) Argentina, Brazilia, Bulgaria, Croația, Peru și România (<https://www.oecd.org/newsroom/Resolution-of-the-Council-on-the-Opening-of-Accession-Discussions-C-2017-92-final.pdf>). Candidații au fost informați asupra deciziei printr-o scrisoare a SG OCDE care a solicitat, totodată, confirmarea atașamentului față de valorile, principiile și standardele organizației menționate în documentele relevante ale organizației.

La reuniunea ministerială a Consiliului OCDE din luna iunie 2022 a fost adoptată Foaia de Parcurs pentru România, odată cu cele pentru alte patru state candidate – Brazilia, Bulgaria, Croația, Peru.

OCDE emite instrumente juridice pe diverse subiecte de interes pentru statele membre, dar și pentru statele care aspiră la acest statut. În materia integrității în întreprinderile publice, există Recomandarea Consiliului privind Ghidul de anticorupție și integritate în întreprinderile publice, Ghidul OECD privind Guvernanța Corporativă a Întreprinderilor de Stat, precum și Manualul OCDE privind Integritatea Publică. Instrumentele

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚEPRINDERILOR PUBLICE

menționate anterior prezintă îndrumări în materiile relevante și prezintă bune practici identificate în alte state, care ar putea fi un adevărat sprijin pentru întreprinderile publice din țara noastră. În contextul actual, în care România se află în proces de aderare la OCDE, alinierea timpurie a mediului de afaceri cu standardele OCDE este un real avantaj. Link-uri către instrumentele juridice menționate în acest paragraf pot fi regăsite în capitolul 5 din prezentul ghid.

Ca urmare a aderării la Convenția privind combaterea corupției funcționarilor publici străini în cadrul operațiunilor economice internaționale a OCDE, România și-a asumat adoptarea standardelor OCDE în materie de integritate și prevenire a corupției tranzacțiile internaționale. Însă este necesară extinderea implementării acestor standarde la întreg mediul de afaceri.

OCDE a tratat subiectul integrității în rândul instituțiilor publice. Ca un răspuns la fenomenul corupției, în anul 2017, Consiliul OCDE a adoptat Recomandarea privind integritatea publică. Potrivit recomandării anterior menționate, prin integritate publică se înțelege alinierea constantă și respectarea valorilor, principiilor și normelor etice comune, pentru susținerea și prioritizarea interesului public în fața intereselor private în sectorul public. Recomandarea are treisprezece articole, fiecare dintre ele tratând câte un principiu al integrității publice. Principiile curpinse în Recomandarea privind integritatea publică sunt:

- angajament;
- responsabilitate instituțională;
- abordare strategică;
- standarde înalte de conduită;
- abordare exhaustivă;
- conducere;
- meritocrație;
- îndrumare;
- cultură organizațională deschisă;
- control și gestionare a riscurilor;
- mecanisme de punere în aplicare eficiente;
- supraveghere și control extern;
- transparență și implicarea terților interesați.

În vederea implementării Recomandării privind integritatea publică, OCDE a elaborat un ghid destinat instituțiilor guvernamentale, mediului de afaceri și societății civile ce dezvoltă fiecare dintre principiile reglementate în Recomandare. Parcurgerea ghidului reprezintă o sursă de informare extrem de folositoare pentru ofițerii de conformitate, indiferent de domeniul de activitate al întreprinderii publice.

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚREPRINDERILOR PUBLICE

1.7.1 Principiile OCDE de guvernanță corporativă³

Aceste principii oferă îndrumări pentru evaluarea și îmbunătățirea cadrului legal și instituțional pentru guvernanța corporativă, vizând susținerea încrederii pe piețele financiare, eficiența economică și stabilitatea financiară. Principiile cuprind șase capitole care acoperă elemente esențiale în ceea ce privește integritatea, dintre care redăm:

- *Transparență și raportare:* Principiile subliniază importanța unei transparențe sporite și a furnizării de informații relevante și fiabile, în special pentru investitori și alte părți interesate.
- *Răspunderea consiliului de administrație:* Este esențială promovarea unei responsabilități clare a consiliului în ceea ce privește supravegherea strategică și managementul riscurilor.

1.7.2. Ghidurile OCDE privind guvernanța întreprinderilor publice⁴

Ghidurile OCDE privind guvernanța întreprinderilor de stat stabilesc linii directoare pentru guverne în organizarea eficientă a guvernanței și a proprietății de stat. Aceste ghiduri se axează pe profesionalizarea statului ca proprietar și pe asigurarea unui cadru care să sprijine responsabilitatea și integritatea întreprinderilor publice. Printre capitolele relevante se numără:

- *Rolul statului ca proprietar:* Ghidurile subliniază importanța separării clare a rolului statului între funcția de reglementator și cea de proprietar, evitându-se interferențele politice.
- *Transparență și responsabilitate:* Întreprinderile publice trebuie să fie la fel de responsabile și transparente ca și companiile private, respectând aceleași standarde de raportare și audit.

1.7.3. Ghidurile OCDE privind anticorupția și integritatea în întreprinderile publice⁵

Ghidurile OCDE privind anticorupția și integritatea în întreprinderile de stat oferă recomandări pentru guvernele și întreprinderile publice care doresc să prevină corupția și să promoveze integritatea. Aceste ghiduri identifică responsabilitățile statului ca proprietar, precum și măsurile necesare pentru consolidarea integrității în întreprinderile publice, astfel:

- *Implementarea politicilor anticorupție:* Întreprinderile publice sunt încurajate să adopte politici clare de combatere a corupției și să instituie mecanisme de raportare a incidentelor.
- *Managementul riscurilor:* Ghidurile subliniază importanța unei gestionări eficiente a riscurilor de corupție și de aplicare a unor controale interne puternice.

³ https://www.oecd.org/en/publications/g20-oecd-principles-of-corporate-governance-2023_ed750b30-en.html

⁴ https://www.oecd.org/en/publications/oecd-guidelines-on-corporate-governance-of-state-owned-enterprises-2024_18a24f43-en.html

⁵ <https://www.oecd.org/en/topics/anti-corruption-and-integrity.html>

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚREPRINDERILOR PUBLICE

1.7.4. Recomandările OCDE pentru combaterea mitei

Recomandările OCDE privind combaterea mitei oferă un cadru clar pentru prevenirea și sancționarea mitei în afaceri internaționale. Aceste recomandări includ măsuri precum:

- a. Controale interne și etică: Promovarea implementării unor sisteme riguroase de control intern, a codurilor de etică și a instruirii angajaților pentru prevenirea mitei.
- b. Protecția persoanelor care raportează incidente: Asigurarea unor canale sigure pentru raportarea incidentelor și protejarea denunțătorilor.

1.7.5. Exemple de bune practici în aplicarea instrumentelor OCDE

- a. Adoptarea de coduri de conduită și politici de integritate: Unele întreprinderi publice au introdus coduri de conduită clare, axate pe promovarea integrității și prevenirea corupției. Aceste coduri sunt comunicate în mod transparent tuturor angajaților și includ mecanisme de raportare și sancționare.
- b. Programe de formare continuă: În multe întreprinderi publice, se desfășoară sesiuni regulate de instruire pentru angajați, inclusiv pentru consiliile de administrație, pentru a asigura o înțelegere comună a standardelor de etică și a regulilor de conformitate.
- c. Crearea unor canale de raportare confidențiale: Unele state OCDE au implementat linii de asistență telefonică sau platforme online pentru raportarea anonimă a incidentelor de corupție și încălcărilor de integritate, protejând în același timp persoanele care denunță abuzuri.

2. Ofițerul de conformitate în întreprinderea publică

2.1. Poziționarea ofițerului de conformitate în întreprinderea publică

Referitor la integrarea ofițerului de conformitate în structura organizatorică a întreprinderii publice, nu există o soluție general valabilă. Diferiți factori pot influența o astfel de decizie. Soluția adoptată de o întreprindere publică cu un număr redus de angajați poate să nu fie conformă unei întreprinderi publice care are un personal numeros. De altfel, nici în literatura de specialitate pe acest subiect, nu a fost identificat un răspuns general valabil la problematica poziționării ofițerului de conformitate în schema de personal a unei organizații.

Alegerea poziției ofițerului de conformitate necesită o analiză atentă din partea conducerii, întrucât poate afecta chiar atingerea scopurilor urmărite. Ofițerul de conformitate trebuie să se bucure un grad de independență față de conducerea întreprinderii, astfel încât să-și poată îndeplini atribuțiile în mod eficient fără teama represaliilor din partea conducerii. Amplasarea ofițerului de conformitate poate afecta și percepția personalului din întreprindere despre acesta. Poziția ideală a ofițerului de conformitate trebuie să emane un grad de autoritate, astfel încât angajații să nu trateze cu superficialitate informațiile și îndrumările comunicate de ofițerul de conformitate, dar, în același timp, să fie perceput ca o persoană accesibilă, în care cei interesați să se poată încrede atunci când se raportează o încălcare.

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚEPRINDERILOR PUBLICE

Pentru o abordare exhaustivă a problematicii poziționării ofițerului de integritate, Camera de Comerț Americană în România (AmCham) a elaborat un ghid care discută despre această temă.⁶

2.2. Relația ofițerului de conformitate cu departamentele relevante din cadrul întreprinderii publice

În activitatea sa, ofițerul de conformitate trebuie să colaboreze cu celelalte departamente din cadrul întreprinderii publice. Potrivit art. 58¹ din OUG nr. 109/2011, *ofițerul de conformitate are acces la informațiile utile și relevante pentru îndeplinirea atribuțiilor prevăzute de OUG nr. 109/2011.*

În raport cu conducerea întreprinderii, după cum am precizat anterior, ofițerul de conformitate trebuie să se bucure de un grad de independență, să își poată realiza atribuțiile într-un cadru protejat de deciziile discreționare ale conducerii. Acest lucru nu exclude o colaborare cu organele de conducere ale întreprinderii publice. Colaborarea cu conducerea întreprinderii publice este esențială și trebuie să se bazeze pe profesionalism și integritate.

Ofițerul de conformitate va putea participa în Grupul de lucru pentru implementarea metodologiei standard pentru evaluarea riscurilor de corupție. Din această poziție trebuie să colaboreze cu reprezentanții celorlalte departamente.

Ofițerul de conformitate poate colabora cu departamentul juridic, în scopul informării și actualizării legislației aplicabile întreprinderii publice. De asemenea, ofițerul de conformitate poate solicita sprijinul departamentului juridic pentru interpretarea unor dispoziții legale, atunci când apreciază necesar.

Interacțiunea cu departamentul resurse umane se poate materializa din perspectiva implementării metodologiei standard pentru evaluarea incidentelor de integritate. Ofițerul de conformitate va monitoriza incidentele de integritate raportate de departamentul resurse umane și le va evalua, iar rezultatele evaluării vor fi folosite la prevenirea materializării eventualelor incidente în viitor.

2.3. Relația ofițerului de conformitate cu AMEPIP

Conform art. 58¹ din OUG nr. 109/2011, ofițerul de conformitate constituie punct de contact pentru AMEPIP cu întreprinderea publică, astfel ofițerul de conformitate este responsabil pentru comunicarea și coordonarea cu AMEPIP.

Ofițerul de conformitate colaborează cu AMEPIP pentru a se asigura că principiile de guvernanță corporativă din domeniul integrității și transparenței sunt respectate, iar performanța întreprinderilor publice este îmbunătățită. Această colaborare trebuie să consolideze implementarea și asigurarea transparenței organizaționale și decizionale și responsabilitatea în conducerea întreprinderilor publice, instrumente optime în descurajarea și combaterea abuzurilor și a faptelor de corupție.

Rolul ofițerului de conformitate este de a asigura conformitatea întreprinderii publice cu standardele și reglementările naționale și internaționale de guvernanță corporativă din domeniul integrității și transparenței,

⁶ <https://www.amcham.ro/download?file=mediaPool/uTDeQHU.pdf>

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚEPRINDERILOR PUBLICE

facilitând implementarea politicilor, instrumentelor și recomandărilor AMEPIP cu privire la integritate și raportând periodic asupra acestei conformități.

Prin fișa postului, care va fi anexă la actul administrativ de numire a persoanei în funcția de ofițer de conformitate în cadrul întreprinderii publice, vor fi stabilite o serie de responsabilități, după cum urmează:

Ofițerul de conformitate constituie o funcție esențială în promovarea unei guvernante corporative eficiente și integre în cadrul întreprinderilor publice.

2.4. Responsabilitățile ofițerului de conformitate conform OUG nr. 109/2011

Potrivit prevederilor art. 51 din OUG nr. 109/2011, ofițerul de conformitate trebuie să se asigure că au fost publicate, în termenele prevăzute de lege, pe pagina proprie de internet a întreprinderii publice respective, pentru accesul acționarilor și al publicului, următoarele documente și informații:

- a) hotărârile adunărilor generale ale acționarilor, în termen de 2 zile lucrătoare de la data adunării;
- b) situațiile financiare anuale, în termen de 2 zile lucrătoare de la data aprobării;
- c) raportările contabile semestriale, în termen de 45 de zile de la încheierea semestrului;
- d) componența consiliului de administrație/consiliului de supraveghere/directoratului, inclusiv: numele și prenumele fiecărui membru al consiliului de administrație/consiliului de supraveghere/directoratului, CV-ul fiecărui membru al consiliului de administrație/consiliului de supraveghere/directoratului, data încetării mandatului fiecărui membru al consiliului de administrație/consiliului de supraveghere/directoratului, afilierea politică a fiecărui membru al consiliului de administrație/consiliului de supraveghere/directoratului, statutul fiecărui membru al consiliului de administrație/consiliului de supraveghere/directoratului, respectiv definitiv sau provizorii, remunerația fiecărui membru al consiliului de administrație/consiliului de supraveghere/directoratului, inclusiv eventuale bonusuri sau beneficii;
- e) declarațiile de avere și de interese ale fiecărui membru al consiliului de administrație/consiliului de supraveghere/directoratului de pe întreaga durată a mandatului;
- f) raportul anual cu privire la remunerațiile și alte avantaje acordate administratorilor și directorilor, respectiv membrilor consiliului de supraveghere și membrilor directoratului în cursul anului financiar;
- g) Codul de etică, în 2 zile lucrătoare de la data adoptării, respectiv la data de 31 mai a fiecărui an, în cazul revizuirii acestuia;
- h) procedura prin care s-a făcut selecția membrilor consiliului de administrație/consiliului de supraveghere/directoratului, precum și revocările din funcțiile respective în ultimii 3 ani și motivele revocărilor;
- i) scrisoarea de așteptări;
- j) contractul de mandat;
- k) bugetul pentru investiții în fiecare dintre ultimii 3 ani financiari;

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚREPRINDERILOR PUBLICE

- l) cheltuielile totale cu personalul în ultimii 3 ani (inclusiv salarii, sporuri, bonusuri, traininguri sau formare profesională, decontări și alte beneficii);
- m) datoriile întreprinderii publice către bugetul de stat, către instituții de creditare și către parteneri comerciali, cu mențiunea pentru fiecare categorie cât la sută este reprezentat de restanțe de plată;
- n) valoarea subvenției operaționale primite de la bugetul de stat;
- o) serviciile sau bunurile produse de întreprindere în interes public;
- p) situațiile de risc/analiza de risc din domeniul de activitate al întreprinderii;
- q) raportul anual agregat pe pagina web a întreprinderii;
- r) menționarea obiectivului de politică publică a întreprinderii;
- s) planul de integritate al întreprinderii și mecanismul de raportare de către avertizorii în interes public a încălcărilor legii;
- ș) raportul de audit extern.

În situația în care întreprinderea publică nu deține o pagină de internet dedicată, informațiile menționate mai sus vor fi publicate pe pagina de internet a autorității publice tutelare.

De asemenea, ofițerul de conformitate, în aplicarea prevederilor Anexei nr. 1d - *Elemente obligatorii ale contractului de mandat*, din Anexa nr. 1 la HG nr. 639/2023, trebuie să se asigure că, în contractul de mandat ce se semnează cu administratorii întreprinderii publice, se stipulează aspecte legate de respectarea dispozițiilor legale privind conflictele de interese, incompatibilitățile, inclusiv a criteriilor de integritate prevăzute de Codul de etică al întreprinderii publice și a obligațiilor de neconcurență.

2.4.1. Responsabilitatea ofițerului de conformitate privind comunicarea

Ofițerul de conformitate se asigură că facilitează comunicarea eficientă și promptă a întreprinderii publice pe care o reprezintă cu AMEPIP, autoritatea publică tutelară și alte instituții competente, în conformitate cu cerințele legale și reglementările aplicabile, furnizând informațiile necesare în timp util și menținând un dialog deschis și transparent.

În acest sens, ofițerul de conformitate:

- a. Se asigură că sunt actualizate bazele de date (formulare online) ale AMEPIP cu datele relevante solicitate;
- b. Coordonează colectarea și transmiterea rapoartelor financiare și nefinanciare în conformitate cu cerințele legale, precum și a altor documente relevante solicitate de AMEPIP/autoritatea publică tutelară/instituții competente;
- c. Informează AMEPIP, autoritatea publică tutelară sau instituțiile legal competente asupra oricăror nereguli sau riscuri de neconformitate privind principiile de guvernare corporativă în ceea ce privește integritatea și transparența;

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚREPRINDERILOR PUBLICE

- d. Menține evidența documentelor transmise sau primite de la AMEPIP/autoritatea publică tutelară/instituții competente cu privire la principiile de guvernanță corporativă și integritate;
- e. Se asigură că toate comunicările sunt efectuate în timp util, cu respectarea termenelor legale și în mod transparent.

2.4.2. Responsabilitatea implementării politicilor de guvernanță corporativă

Ofițerul de conformitate se asigură că întreprinderea publică respectă principiile și normele stabilite de guvernanță corporativă din perspectiva integrității și transparenței, contribuind astfel la profesionalismul și responsabilitatea decizională.

În acest sens, ofițerul de conformitate poate întreprinde următoarele activități:

- a. Elaborarea și actualizarea instrumentelor interne de reglementare în domeniu, prin sprijinirea Consiliului de administrație/supraveghere în dezvoltarea codului de etică, politicilor anticorupție, precum și a altor regulamente interne care să alinieze activitatea întreprinderii publice la principiile de guvernanță corporativă cu privire la integritate și transparență;
- b. Monitorizarea și actualizarea periodică a politicilor și procedurilor interne pentru a integra modificările și completările legislative intervenite pe parcurs;
- c. Promovarea transparenței, prin asigurarea publicării informațiilor legate de activitatea întreprinderii publice (indicatorii de performanță și indicatorii cheie de performanță, rapoarte financiare, hotărârile organelor statutare s.a), precum și prin monitorizarea implementării obligațiilor de raportare prevăzute de lege, sau solicitate AMEPIP/autoritatea publică tutelară/instituții;
- d. Verificarea respectării procedurilor interne, precum și a reglementărilor legale în vigoare în ceea ce privește prevenirea și gestionarea conflictelor de interese;
- e. Promovarea culturii de integritate și etică prin organizarea de sesiuni de instruire pentru personalul întreprinderii publice cu privire la standardele de integritate naționale și internaționale, inclusiv ale OCDE, asigurându-se înțelegerea la nivelul întreprinderii publice a obligațiilor legale din domeniul integrității, precum și a principiilor de guvernanță corporativă.

2.4.3. Responsabilitatea supravegherii conformității cu legislația

Ofițerul de conformitate este responsabil de supravegherea respectării legislației și de monitorizarea aplicării conforme a legislației din domeniul guvernanței corporative raportat la integritate și transparență.

În vederea îndeplinirii acestei responsabilități, ofițerul de conformitate:

- a. Verifică modul în care întreprinderea publică aplică dispozițiile OUG nr. 109/2011 și alte reglementări din domeniul integrității;

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚEPRINDERILOR PUBLICE

- b. Supraveghează procesul decizional pentru a se asigura conformitatea hotărârilor Consiliului de administrație/supraveghere și ale directorilor/directoratului cu legislația specifică privind guvernanța corporativă din perspectiva integrității și transparenței;
- c. Organizează verificări și evaluări periodice a respectării legislației în domeniu și a normelor interne și elaborează rapoarte privind gradul de conformitate;
- d. Supraveghează respectarea obligațiilor legale în ceea ce privește prevenirea conflictelor de interese, transparența și integritatea decizională;
- e. Raportează, la cerere, conducerii ierarhic superioare, sau către AMEPIP/autoritatea publică tutelară/instituții competente asupra încălcărilor legislației în vigoare din domeniu;
- f. Supraveghează aplicarea codului de etică, precum și a politicilor anticorupție, în vederea prevenirii și combaterii corupției de la nivelul întreprinderii publice.

2.5. Responsabilitatea monitorizării implementării măsurilor specifice prevăzute în SNA 2021-2025 adresate întreprinderilor publice.

Prin implementarea măsurilor SNA 2021-2025 se urmărește conștientizarea și diminuarea riscurilor de corupție și a incidentelor de integritate în mediul de afaceri, dezvoltarea unei culturi a integrității în cadrul întreprinderilor publice și conformarea organizațională la prevederile legale aplicabile.

Art. 6 alin. 3 din HG nr. 1269/2021 reglementează obligația întreprinderilor publice de a desemna coordonatorul implementării planului de integritate, la nivel de funcție de conducere, precum și persoane de contact, la nivel de funcție de execuție.

Totodată, astfel cum menționam mai sus, art. 58¹ din OUG nr. 109/2011 stabilește că întreprinderile publice desemnează un ofițer de conformitate pentru implementarea planurilor de integritate ca instrumente manageriale pentru promovarea integrității organizaționale în cadrul întreprinderii publice. Ofițerul de conformitate constituie punct de contact pentru AMEPIP cu întreprinderea publică. Persoanele desemnate conform art. 58¹ din OUG 109/2011 au acces direct și în timp util la datele și informațiile relevante, deținute de întreprinderile publice raportoare, necesare îndeplinirii obligațiilor prevăzute de prezenta ordonanță de urgență.

Din interpretarea coroborată a acestor prevederi legale, reiese faptul că, cel puțin o persoană de contact la nivel de execuție desemnată conform art. 6 alin. (3) din HG 1269/2021, trebuie să fie ofițerul de conformitate prevăzut de art. 58¹ din OUG 109/2011.

SNA 2021-2025 a reglementat următoarele măsuri specifice pentru mediul de afaceri:

- a) Continuarea demersurilor României de a deveni membru cu drepturi depline al OCDE și al grupurilor de lucru relevante ale organizației, și , în special, în Grupul de lucru Anti-mită (*România a devenit membru al Grupului de lucru Anti-mită în luna septembrie 2023, ca urmare a aderării la Convenția privind combaterea coruperii funcționarilor publici străini în cadrul operațiunilor economice internaționale, adoptată la Paris la 21 noiembrie 1997*);

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚEPRINDERILOR PUBLICE

- b) Reglementarea introducerii funcției de conformitate în cadrul întreprinderilor publice și crearea unui standard ocupațional adecvat pentru ofițerii de conformitate;
- c) Dezvoltarea unui sistem național de monitorizare a conformității, din perspectiva integrității, la nivelul întreprinderilor publice;
- d) Consolidarea utilizării planurilor de integritate ca instrumente manageriale pentru promovarea integrității organizaționale în cadrul întreprinderilor publice;
- e) Realizarea schimbului de bune practici în implementarea programelor de integritate între mediul privat și sectorul public;
- f) Publicarea în format deschis a indicatorilor economici și de performanță (inclusiv a bugetelor și subvențiilor primite de la autorități publice) pentru întreprinderile la care statul este acționar, atât prin structuri ale administrației publice centrale, cât și locale;
- g) Elaborarea unui studiu privind incidentele de integritate și a măsurilor de remediere luate în mediul de afaceri din România;
- h) Aplicarea standardelor aferente *open contracting data*;
- i) Încurajarea operatorilor privați să introducă în contracte clauze anticorupție care să permită părții care nu se află în culpă să denunțe unilateral contractul, în cazul în care cealaltă parte este condamnată definitiv pentru corupție și să utilizeze chestionare de *due diligence* pentru evaluarea programelor de integritate ale partenerilor de afaceri, pe întreg lanțul de aprovizionare și distribuție.

Planul de integritate are menirea de a dezvolta o cultură a eticii și integrității în întreprinderile publice. Ofițerul de conformitate are responsabilitatea monitorizării implementării acestuia. Planul de integritate al întreprinderii publice este adus la cunoștința publicului prin publicare pe pagina de internet a întreprinderii publice.

Ofițerul de conformitate are sarcina de a monitoriza, identifica, evalua și centraliza riscurile de corupție la care se expune întreprinderea. Aceste riscuri sunt specifice fiecărei întreprinderi publice, în funcție de diverși factori, precum domeniul de activitate, dimensiunea întreprinderii și procedurile interne implementate. De asemenea, ofițerul de conformitate mai are sarcina de a identifica, evalua și monitoriza incidentele de integritate apărute în cadrul întreprinderii.

2.5.1. Adoptarea declarației privind asumarea unei agende de integritate organizațională, publicarea acesteia și comunicarea documentului către AMEPIP

Declarația reprezintă angajamentul întreprinderii privind implementarea unei politici de integritate organizațională.

Secțiunea 1: Exemple de deziderate ce pot fi incluse într-o declarație:

conștientizarea angajaților și a părților interesate relevante cu privire la efectele negative ale actelor de corupție asupra companiei și mediului în care aceasta se manifestă;

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚREPRINDERILOR PUBLICE

responsabilizarea managementului companiei în implementarea instrumentelor specifice necesare pentru prevenirea sau detectarea timpurie a eventualelor riscuri de corupție;

responsabilizarea angajaților și a părților interesate cu privire la derularea activităților specifice de prevenire sau detectare timpurie a eventualelor riscuri de corupție;

investigarea și raportarea imediată, obiectivă și independentă a fiecărui act de corupție identificat în cadrul companiei;

publicarea și actualizarea informațiilor publice specifice companiei, așa cum sunt definite prin Strategia Națională Anticorupție 2021-2025;

analiza și actualizarea anuală sau, atunci când se constată necesitatea, a Planului de integritate, prin care se detaliază modul de implementare a Agendei de integritate.

2.5.2. Elaborarea planului de integritate, care să fie dezvoltat în concordanță cu Ghidul de bună practică al OCDE privind controlul intern, etica și conformitatea

Elaborarea planului de integritate este prevăzută ca o obligație a întreprinderilor publice, prin OUG nr. 109/2011. Având în vedere dezideratul României de aderare la OCDE, implementarea standardelor OCDE este binevenită. Planul de integritate trebuie să aibă în vedere și următoarele măsuri orizontale prevăzute de SNA 2021-2025:

Obiectivul specific nr. 1.1:

- A. Adoptarea și distribuirea în cadrul instituției a declarației privind asumarea unei agende de integritate organizațională;
- B. Adoptarea și distribuirea în cadrul instituției a planului de integritate, urmare consultării angajaților și a evaluării de risc conform HG nr. 599/2018 și asigurarea resurselor necesare implementării acestuia;
- C. Evaluarea anuală a modului de implementare a planului și adaptarea acestuia la riscurile și vulnerabilitățile nou apărute;
- D. Identificarea, analizarea, evaluarea și monitorizarea riscurilor de corupție, precum și stabilirea și implementarea măsurilor de prevenire și control al acestora, conform HG nr. 599/2018;
- E. Identificarea, evaluarea și raportarea unitară a incidentelor de integritate, conform HG nr. 599/2018, precum și stabilirea unor măsuri de prevenire și/sau control urmare producerii acestora;
- F. Transmiterea contribuțiilor solicitate de secretariatul tehnic și participarea la activitățile de coordonare și monitorizare a strategiei;
- G. Intensificarea utilizării noului portal al SNA pentru creșterea gradului de informare al publicului despre monitorizarea implementării SNA, a noilor tendințe și evoluții în domeniul integrității;

Obiectivul specific 1.2:

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚEPRINDERILOR PUBLICE

- A. Promovarea unui rol activ al României în cadrul inițiativelor regionale și internaționale anticorupție;
- B. Îmbunătățirea schimbului de informații și cooperării cu autoritățile și structurile similare din alte state, organismele și agențiile internaționale în vederea promovării integrității;
- C. Creșterea gradului de utilizare a instrumentelor prevăzute în documentele adoptate la nivel regional sau internațional care vizează cooperarea internațională în prevenirea și combaterea fenomenului corupției.

Obiectivul general nr. 2:

- A. Asigurarea unei protecții efective a cetățenilor care sesizează presupuse incidente de integritate săvârșite de furnizorii de servicii publice;
- B. Formarea unei culturi civice de confruntare a fenomenului corupției „mici”, inclusiv prin utilizarea noilor tehnologii (de exemplu, social media);
- C. Digitalizarea serviciilor publice care pot fi automatizate, cu scopul de a reduce riscurile de corupție generate de interacțiunea directă cu oficialii publici.

Secțiunea 2: Exemple de secțiuni de plan de integritate:

Măsură	Indicatori	Riscuri	Responsabil	Termen
Dezvoltarea și întreținerea unui Sistem de monitorizare a conformității din perspectiva integrității, la nivelul întreprinderilor publice, în conformitate cu Ghidul de bună practică al OCDE privind controlul intern, etica și conformitatea	Gradul de aliniere cu standardele OCDE Nr. de actualizări și îmbunătățiri aduse sistemului Frecvența raportărilor de conformitate Numărul de incidente de conformitate	Lipsa competențelor și a resurselor necesare pentru dezvoltarea sistemului, realizarea monitorizărilor și raportărilor necesare	Ofițer de conformitate Organele de conducere ale companiei	Anual

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚREPRINDERILOR PUBLICE

	detectate și gestionate			
--	----------------------------	--	--	--

2.5.3. Promovarea unei politici de integritate la nivel organizațional

Complementar obligațiilor stabilite de SNA 2021-2025, fiecare întreprindere publică trebuie să aibă în vedere luarea unor măsuri de integritate menite a contura politica de integritate la nivelul întreprinderii publice.

Diferența între o politică de integritate și un plan de integritate

Politica de integritate reprezintă ansamblul instrumentelor interne (cadrul intern relevant) menite a promova o cultură de integritate la nivel organizațional și care facilitează existența unei abordări cuprinzătoare pentru a preveni incidentele de integritate și a răspunde riscurilor de corupție.

Prin instrumente interne înțelegem: proceduri operaționale, dispoziții ale conducerii, documente (precum declarația de aderare, planul de integritate, codul etic sau de conduită etc), rapoarte (rapoarte de evaluare tematică, rapoarte de audit), registre (registru riscurilor de corupție, registrul funcțiilor sensibile).

În acest context, planul de integritate reprezintă un document strategic ce include măsurile ce vor fi implementate de o organizație pentru a promova o cultură de integritate.

Pentru a elabora și implementa o politică organizațională în domeniul integrității este necesar sprijinul conducerii întreprinderii publice și implicarea tuturor departamentelor. Având în vedere că este necesară o abordare strategică, pentru a determina conformitatea politicii interne de integritate apreciem utilă urmărirea următoarelor întrebări:

1) Este politica internă de integritate cuprinzătoare?

Indicatorii esențiali pentru evaluarea unei politici de integritate se referă la:

- Cadrul intern a fost completat / modificat în urma identificării riscurilor de corupție;
- Cadrul intern se caracterizează printr-o eficiență maximă în prevenirea și detectarea comportamentului neconform al angajaților;
- Conducerea întreprinderii publice pune în aplicare cadrul intern.

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚREPRINDERILOR PUBLICE

O politică internă de integritate concepută de o manieră satisfăcătoare presupune programe și proceduri care detaliază și dau efect normelor etice și urmăresc reducerea riscurilor de integritate identificate de companie ca parte a procesului de evaluare a riscurilor. Politica de integritate este cuprinzătoare, dacă se raportează la toate activitățile derulate de întreprinderea publică și raportat la toate categoriile de personal. Sunt necesare măsuri pentru a promova o cultură de integritate în cadrul tuturor categoriilor de personal, atât în cadrul funcțiilor de conducere, cât și a celor de execuție.

Un rol important în acest context este reprezentat de formarea profesională a angajaților pe teme de integritate, raportat la nevoile identificate la nivel organizațional.

Menționăm că un document esențial pentru orice politică internă de integritate este reprezentat de codul de conduită și de instituția „consilierului de etică”.

Instrumentele interne din domeniul integrității trebuie să fie elaborate având în vedere activitățile desfășurate de întreprinderea publică, organigrama, riscurile de corupție și incidentele de integritate care au fost identificate anterior. În ceea ce privește dezvoltarea unor instrumente interne proprii, menționăm că ar trebui să se realizeze doar în situația în care cadrul legislativ primar sau secundar nu este suficient de clar sau suficient. În măsura în care aplicarea legii se poate face direct, Secretariatul Tehnic SNA a încurajat alegerea acestei soluții.

2) Poate politica de integritate să fie implementată?

Dacă răspunsul este da, este politica implementată de structurile interne și angajați?

Un cadru intern elaborat corect nu poate să aibă succes dacă implementarea acestuia este inexistentă sau inefficientă. În acest sens, considerăm importantă monitorizarea implementării și respectării politicii de integritate, pentru a se asigura atingerea rezultatelor avute în vedere.

În acest sens, eficacitatea unei politici de integritate necesită sprijinul permanent al conducerii entității în vederea aplicării măsurilor asumate și de promovare a integrității de la nivelul de sus (*tone at the top*).

Pentru a asigura implementarea politicii de integritate sunt necesare următoarele:

- Existența unei autorități suficiente a structurii/ persoanelor responsabile cu implementarea și monitorizarea politicii de integritate;
- Monitorizarea permanentă a respectării cadrului intern relevant;
- Alocarea unor resurse materiale, financiare și umane suficiente;
- Asigurarea unui grad de autonomie a structurii/ persoanelor responsabile cu implementarea și monitorizarea politicii de integritate;

3) Punerea în aplicare a politicii de integritate a produs efectele urmărite?

Pentru a evalua dacă politica de integritate a fost și este eficientă, ar trebui să se ia în considerare dacă și cum au fost identificate incidentele de integritate, care au fost resursele alocate pentru identificarea acestora și măsurile de remediere luate de companie.

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚREPRINDERILOR PUBLICE

Pentru a stabili dacă politica de integritate funcționează eficient, ar trebui să se ia în considerare dacă cadrul intern a fost actualizat permanent pentru a răspunde riscurilor și provocărilor identificate.

2.5.4. Monitorizarea și acordarea de sprijin tehnic în activitatea de identificare a riscurilor și a vulnerabilităților specifice întreprinderii publice (în vederea completării registrului riscurilor de corupție)

Ofițerul de conformitate realizează monitorizarea activităților ce cad în sarcina grupului de lucru constituit conform art. 6 din HG nr. 599/2018, respectiv:

- de identificare și analiză a riscurilor de corupție și vulnerabilităților din activitatea curentă a întreprinderii;
- de elaborare a chestionarelor adresate angajaților întreprinderii în scopul identificării, analizării, documentării și evaluării riscurilor de corupție și vulnerabilităților;
- de estimare a probabilității de materializare a fiecărui risc de corupție identificat, utilizând indicatorii prevăzuți la art. 13 alin. 2 din Anexa I la H.G. 599/2018;
- de estimare a impactului materializării fiecărui risc de corupție identificat, utilizând indicatorii prevăzuți la art. 14 alin. 2 din Anexa I la H.G. 599/2018;
- de determinare a nivelului expunerii la riscuri, folosind procedura prevăzută la art. 15 din Anexa I la H.G. 599/2018;
- de întocmire a planului de intervenție pentru prevenirea și controlul riscurilor de corupție identificate, stabilind măsurile ce se vor adopta, persoanele responsabile și termenele de implementare;
- de completare a registrului riscurilor de corupție;
- de monitorizare, revizuire și completare a riscurilor de corupție anual sau oricând apreciază necesar;
- de elaborare și actualizare a planului de integritate.

! Se recomandă parcurgerea în integralitate a Anexei nr. 1 din HG nr. 599/2018.

2.5.5. Monitorizarea și acordarea de sprijin tehnic în activitatea de identificare, evaluare și raportare unitară a incidentelor de integritate conform HG nr. 599/2018, precum și stabilirea unor măsuri de prevenire și/sau control urmare producerii acestora

Ofițerul de conformitate realizează activitățile de monitorizare și acordă sprijin responsabilului desemnat pentru implementarea metodologiei de evaluare a incidentelor de integritate. Astfel, ofițerul de conformitate monitorizează activitatea responsabilului de:

- implementare a metodologiei de evaluare a incidentelor de integritate la nivelul întreprinderii publice;
- cercetare a incidentelor de integritate și culegere a informațiilor relevante pentru evaluarea incidentului, în termene de 30 de zile de la data la care a luat cunoștință despre incidentul de integritate;

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚEPRINDERILOR PUBLICE

- întocmire a raportului de incident, cuprinzând datele prevăzute de art. 7 alin. 1 din Anexa V la H.G. 599/2018;
- transmitere a raportului de incident către conducerea întreprinderii;
- actualizare a planului de integritate.

Se recomandă parcurgerea în integralitate a Anexei nr. 5 din HG nr. 599/2018.

2.5.6. Monitorizarea mecanismului avertizorului în interes public

Prin **Legea nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public, cu modificările ulterioare**, s-a realizat transpunerea în legislația națională a **Directivei (UE) 2019/1937 privind protecția persoanelor care raportează încălcări ale dreptului Uniunii**, elementul de noutate adus de directivă fiind reprezentat de faptul că, aceasta stabilește, în linii generale, obligații nu doar entităților juridice din sectorul public, ci și obligații pentru entitățile juridice din sectorul privat.

Legea nr. 361/2022, cu modificările ulterioare, constituie cadrul general în materia protecției persoanelor care raportează încălcări ale legii, care s-au produs sau care sunt susceptibile să se producă, în cadrul autorităților, instituțiilor publice, altor persoane juridice de drept public, precum și în cadrul persoanelor juridice de drept privat.

Astfel, la nivelul întreprinderilor publice există obligația de a identifica sau institui canale interne de raportare și de a stabili proceduri de raportare internă și pentru efectuarea de acțiuni subsecvente, acestea cuprinzând următoarele elemente:

- conceperea, instituirea și gestionarea modalității de primire a raportărilor astfel încât să fie protejată confidențialitatea identității avertizorului în interes public, persoanei vizate și a oricărei părți terțe menționate în raportare și să se împiedice accesul la raportare al personalului neautorizat;
- desemnarea unei persoane/unui compartiment/unui terț, cu atribuții în ceea ce privește primirea, înregistrarea, examinarea, efectuarea de acțiuni subsecvente și soluționarea raportărilor, care să acționeze cu imparțialitate, să fie independent în exercitarea acestor atribuții și să efectueze cu diligență acțiunile subsecvente;
- obligația de a păstra evidența raportărilor într-un registru ținut în format electronic;
- obligația de a transmite avertizorului în interes public confirmarea primirii raportării, în termen de cel mult 7 zile calendaristice de la primirea acesteia, precum și obligația de informare a avertizorului în interes public cu privire la stadiul acțiunilor subsecvente, în termen de cel mult 3 luni de la data confirmării de primire sau, în cazul în care nu i s-a confirmat primirea raportării, de la expirarea termenului de 7 zile menționat anterior, precum și, ulterior, ori de câte ori sunt înregistrate evoluții în desfășurarea acțiunilor subsecvente, cu excepția cazului în care informarea ar putea periclita desfășurarea acestora;

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNTERPRINDERILOR PUBLICE

- obligația de informare a avertizorului în interes public cu privire la modalitatea de soluționare a raportării;
- obligația de informare a conducătorilor întreprinderilor publice cu privire la modalitatea de soluționare a raportării;
- obligația de a menține statistici cu privire la raportările care privesc încălcări ale legii;
- obligația de a păstra evidența tuturor raportărilor primite cu respectarea cerințelor privind confidențialitatea; raportările se păstrează 5 ani, după expirarea perioadei de păstrare de 5 ani, acestea se distrug, indiferent de suportul pe care sunt păstrate;
- obligația de a furniza informații clare și ușor accesibile privind procedurile de raportare externă către autoritățile competente și, după caz, către instituțiile, organele, oficiile sau agențiile Uniunii Europene;
- persoana desemnată, precum și mijloacele de raportare trebuie aduse la cunoștința fiecărui angajat, prin afișare pe pagina de internet a instituției și prin afișare la sediu, într-un loc vizibil și accesibil; angajatorul trebuie să se asigure că, în orice moment, cel puțin un mijloc de raportare este accesibil.

Raportarea privind încălcări ale legii se efectuează, în principal, prin intermediul canalelor interne de raportare existente. Avertizorul în interes public care efectuează o raportare privind încălcări ale legii poate alege, însă, între canalul intern de raportare și canalul extern de raportare.

Canalele externe de raportare sunt reprezentate de autoritățile prevăzute la art. 3 pct. 15, astfel:

- a) autoritățile și instituțiile publice care, potrivit dispozițiilor legale speciale, primesc și soluționează raportări referitoare la încălcări ale legii, în domeniul lor de competență;
- b) Agenția Națională de Integritate, denumită în continuare Agenția;
- c) alte autorități și instituții publice cărora Agenția le transmite raportările spre competență soluționare.

În aplicarea Legii nr. 361/2022, cu modificările ulterioare, Agenția soluționează și gestionează raportările referitoare la încălcări ale legii. De asemenea, Agenția asigură consilierea, la cerere, angajatorilor în elaborarea și, după caz, revizuirea procedurilor prevăzute la art. 9 alin. (1) din prezenta lege, asigură instruirea persoanelor desemnate să soluționeze raportări și oferă consiliere confidențială, la cerere, persoanelor care intenționează să efectueze o raportare cu privire la procedura de raportare, de examinare și de soluționare a raportării.

Pe pagina de internet a Agenției, secțiunea **Avertizori în Interes Public** pot fi consultate informațiile necesare cu privire la aplicarea prevederilor din Legea nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public, cu modificările ulterioare - <https://avertizori.integritate.eu>.

Ofițerul de conformitate are un rol complementar mecanismului protecției avertizorilor în interes public, acesta putând asigura monitorizarea implementării și respectării procedurilor necesare pentru protejarea persoanelor

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚREPRINDERILOR PUBLICE

care efectuează raportări privind încălcări ale legii, prin intermediul canalelor interne de raportare, existente la nivelul întreprinderilor publice.

2.5.7. Monitorizarea respectării regimului incompatibilităților și conflictelor de interese⁷

Incompatibilitățile și conflictul de interese sunt reglementate de Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările și completările ulterioare.

Funcția ofițerului de conformitate în raport cu incompatibilitățile și conflictele de interese este importantă în vederea prevenirii și gestionării situațiilor care ar putea afecta integritatea și transparența unei întreprinderi publice.

Câteva atribuții relevante ale ofițerului de conformitate în acest context pot include:

1. Colaborarea cu autoritățile competente, cum ar fi ANI, pentru verificarea și soluționarea cazurilor sau posibilelor cazuri de conflict de interese și incompatibilități.
2. Asigurarea respectării de către întreprinderea publică a obligațiilor privind raportarea și comunicarea informațiilor către autoritățile competente.

2.6. Responsabilitățile care derivă din promovarea unei culturi organizaționale bazate pe etică și integritate la nivelul tuturor angajaților întreprinderii publice

OECD încurajează formarea continuă a angajaților în ceea ce privește standardele de etică și integritate. Se recomandă desfășurarea periodică de sesiuni de instruire și promovarea unor mecanisme eficiente pentru raportarea confidențială a neregulilor. În acest sens, astfel cum precizam în capitolul 2.1. de mai sus, ofițerul de conformitate poate avea responsabilități ce vizează colaborarea internă și formarea angajaților:

- a) informarea periodică a personalului cu privire la politica de integritate a întreprinderii;
- b) instruirea personalului cu privire la standardele de integritate naționale și internaționale, inclusiv ale OCDE;
- c) stimularea implicării active a angajaților în construirea unei culturi organizaționale care susține integritatea;
- d) stimularea unui mediu de lucru etic;
- e) facilitarea utilizării canalelor confidențiale pentru raportarea neregulilor;
- f) elaborarea planului de instruire și monitorizarea implementării acestui plan;
- g) pregătirea materialelor de instruire și supunerea atât a lor, cât și a planului, aprobării conducerii;

⁷ <https://integritate.eu/wp-content/uploads/2024/04/Ghid-privind-incompatibilitatile-si-conflictele-de-interese-editia-2024.pdf>

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚREPRINDERILOR PUBLICE

- h) susținerea sesiunilor de instruire a personalului;
- i) identificarea deficiențelor în activitatea de asigurare a conformității;
- j) propunerea măsurilor de soluționare a deficiențelor;
- k) monitorizarea modului de soluționare a deficiențelor;
- l) evaluarea periodică a planului de monitorizare.
- m) Colaborare internă și formarea angajaților

2.6.1. Rolul ofițerului de conformitate în formarea continuă și instruirea personalului cu privire la standardele de conformitate și integritate

Promovarea unei politici de integritate și conformitate presupune adoptarea și respectarea aceluiași principii de către toți angajații întreprinderii. Nu este suficient ca organele decidente să-și însușească aceste principii, dacă organele de execuție nu le respectă. Ofițerul de conformitate are sarcina, în primă fază, de a se asigura că întreg personalul întreprinderii este informat cu privire la standardele asumate de întreprindere și măsurile adoptate de întreprindere. Angajații întreprinderii ar trebui ținuti la curent cu actualizările și modificările intervenite în reglementările naționale și cele interne ale întreprinderii, astfel încât să fie diminuate riscurile de încălcare a acestora. Personalului instruit îi revine sarcina de a respecta reglementările la care întreprinderea este supusă.

Activitatea de perfecționare profesională continuă din perspectiva conformității va fi dirijată de ofițerul de conformitate. Sunt recomandate sesiuni periodice de pregătire a angajaților întreprinderii. Aceste sesiuni pot fi organizate sub diverse formate, ținând cont de personalul organizației și de alți factori, precum infrastructura disponibilă sau disponibilitatea angajaților. Sesiunile pot fi organizate sub forma unor seminare, conferințe, videoconferințe. De asemenea, pot fi contractate și servicii externe în scopul perfecționării angajaților.

Intervalul de timp la care se vor organiza aceste sesiuni va fi stabilit de ofițerul de conformitate, în colaborare cu conducerea întreprinderii, în lipsa unor norme legale aplicabile. La stabilirea acestui interval, este necesar a fi avut în vedere scopul final acestor sesiuni, anume conformarea organizației la reglementările aplicabile. În cazul în care se constată respectarea reglementărilor și în lipsa unor incidente de conformitate, se poate aprecia că intervalele dintre sesiunile de pregătire profesională pot fi mai ample.

Este recomandată organizarea sau participarea la sesiuni de formare profesională în cazul în care sunt constatate abateri grave săvârșite de angajați. O astfel de abordare permite angajaților să fie la curent cu actualitățile în materie de conformitate.

2.6.2. Consultarea internă a personalului și conducerii întreprinderii publice

Consultarea internă reprezintă un instrument esențial pentru evaluarea eficienței măsurilor de conformitate și ajustarea acestora în funcție de realitățile organizaționale. Procesul trebuie să fie structurat, confidențial și orientat către soluții concrete.

Angajații și conducerea întreprinderii publice pot contribui activ prin:

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚREPRINDERILOR PUBLICE

- a. sesiuni periodice de consultare, prin organizarea unor discuții formale cu angajații și conducerea executivă pentru identificarea provocărilor întâmpinate în aplicarea planului de integritate și pentru formularea unor soluții adecvate.
- b. elaborarea unor chestionare anonime, care să permită colectarea opiniilor angajaților privind implementarea măsurilor, riscurile percepute și eficiența mecanismelor existente de raportare a incidentelor.
- c. analizarea rezultatelor consultării, astfel ofițerul de conformitate sintetizează informațiile primite și propune soluții concrete pentru îmbunătățirea activităților de conformitate și integritate.

Consultarea periodică trebuie să fie parte integrantă a evaluării generale a conformității, contribuind la adaptarea continuă a măsurilor și consolidarea unei culturi a întreprinderii publice bazate pe transparență, etică și responsabilitate.

2.7. Responsabilitățile referitoare la raportarea neconformităților

Responsabilitățile ofițerului de conformitate privind raportarea neconformităților sunt esențiale pentru menținerea unui mediu organizațional transparent și integru.

Raportarea neconformităților este hotărâtor în prevenirea riscurilor operaționale și reputaționale la nivelul întreprinderii publice.

Aceste responsabilități includ :

- a. determinarea scopului și destinației raportării (prevenirea, remedierea sau controlul neconformităților);
- b. identificarea situațiilor de neconformare, ierarhizarea neconformității din punct de vedere al riscului asociat, respectiv monitorizarea și investigarea cazurilor în care există suspiciuni sau constatări de neconformitate cu legislația sau politicile interne de integritate și transparență, precum și clasificarea neconformităților identificate;
- c. propunerea măsurilor de soluționare a neconformităților, ofițerul de conformitate are nevoie să identifice soluții concrete pentru remedierea neconformităților ;
- d. întocmirea unui raport cu privire la situațiile de neconformare, riscul asociat și măsurile propuse, raport ce se transmite conducerii executive și administrative a întreprinderii publice, AMEPIP și altor autorități competente, după caz, conform prevederilor legale.

2.8. Exemple de bune practici în monitorizarea guvernanței corporative din perspectiva integrității și transparenței

O abordare eficientă în monitorizarea conformității integrității și transparenței la nivelul întreprinderii publice poate include implementarea unor soluții digitale care să permită colectarea, analizarea și raportarea datelor în timp real.

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚREPRINDERILOR PUBLICE

Soluțiile digitale asigură transparență, reduc sarcina administrativă și facilitează accesul rapid la informații relevante pentru părțile interesate, printre acestea exemplificând:

- a. utilizarea unui formular online standardizat, găzduit pe site-ul AMEPIP, pentru raportarea situațiilor privind implementarea planurilor de integritate, a incidentelor de integritate și a măsurilor luate pentru remediere;
- b. la nivelul întreprinderii publice, ofiterul de conformitate poate implementa o aplicație internă de conformitate – registru electronic, care să fie actualizat constant, prin care să se monitorizeze fiecare măsură regăsită în planul de integritate, să se permită raportarea internă și confidențială a incidentelor și să se genereze rapoarte periodice privind gradul de implementare a măsurilor, situațiile de neconformitate și recomandările necesare pentru corectarea acestora.

3. Concluzii

Prezentul ghid oferă un cadru important pentru implementarea funcției ofiterului de conformitate în întreprinderile publice din România și reprezintă un instrument de referință pentru specialiști, având ca obiectiv consolidarea guvernantei corporative din perspectiva transparenței decizionale și a integrității organizaționale.

Rolul ofiterului de conformitate este esențial în implementarea, monitorizarea, evaluarea și asigurarea conformității cu legislația aplicabilă, prevenirea riscurilor de corupție și implementarea politicilor anticorupție. Prin activitățile sale, acesta facilitează alinierea întreprinderilor publice la standardele naționale și internaționale din domeniul integrității, contribuind la profesionalizarea organelor de administrare și conducere ale întreprinderii publice și la dezvoltarea unei culturi organizaționale bazate pe etică, responsabilitate și performanță durabilă.

4. Baza normativă și resurse utile

4.1. Documente legislative și ghiduri relevante

- a. HG nr. 1269/2021 privind aprobarea Strategiei naționale anticorupție 2021-2025 și a documentelor aferente acesteia;
- b. OUG nr. 109/2011 privind guvernanta corporativă a întreprinderilor publice, cu modificările și completările ulterioare;
- c. HG nr. 639/2023 pentru aprobarea normelor metodologice de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 109/2011 privind guvernanta corporativă a întreprinderilor publice;
- d. Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative;
- e. Legea nr. 251/2004 privind unele măsuri referitoare la bunurile primite cu titlu gratuit cu prilejul unor acțiuni de protocol în exercitarea mandatului sau a funcției;
- f. Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției;

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚREPRINDERILOR PUBLICE

- g. Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, cu modificările și completările ulterioare;
- h. Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările ulterioare;
- i. Legea nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public;
- j. OUG nr. 66/2011 – art. 13 para. 1;
- k. Legea nr. 98/2016 – art. 61;
- l. Legea nr. 99/2016 – art. 74;
- m. Legea nr. 672/2002 – art. 22 para. 5;
- n. Legea nr. 100/2016 – art. 45;
- o. OUG nr. 87/2020 – art. 7 para. 3;
- p. OSGG privind aprobarea Codului controlului intern managerial al entităților publice;
- q. Codul Penal;
- r. Codul de Procedură Penală.
- s. Ghiduri utile:
- t. Manual de utilizare pentru depunerea declarației de avere și interese (https://integritate.eu/wp-content/uploads/2024/03/manual_deponent.pdf);
- u. Manual de utilizare pentru persoana responsabilă de gestionarea declarațiilor de avere (https://integritate.eu/wp-content/uploads/2024/03/manual_pr-4.pdf);
- v. Manual de utilizare pentru obținerea semnăturii electronice calificate și semnarea cu aceasta (https://integritate.eu/wp-content/uploads/2024/03/manual_semnatura-1.pdf);
- w. Ghidul OCDE privind integritatea în administrația publică (<https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/ac8ed8e8-en.pdf?expires=1728636172&id=id&accname=quest&checksum=AEDC41CE7D21E242B0025A4D22935CDE>)

4.2. Resurse educaționale și de formare pentru ofițerii de conformitate și angajați

Instrumente internaționale utile:

Organizație	Standard/Ghid	General/Specific
-------------	---------------	------------------

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚREPRINDERILOR PUBLICE

UNODC	Un program de etică și conformitate împotriva corupției pentru afaceri: Un ghid practic	General
Pactul Global al ONU	Ghid de raportare privind principiul 10 împotriva corupției	Specific
UNODC	Rezistența la extorcare și solicitări în tranzacțiile internaționale: Un instrument pentru instruirea angajaților	Specific
UNODC	Un ghid pentru evaluarea riscurilor de corupție	Specific
UNODC	Împreună împotriva corupției: Un ghid practic pentru a preveni corupția în lanțul de aprovizionare	Specific
UNODC	Sustenabilitatea lanțului de aprovizionare: Un ghid practic pentru îmbunătățirea continuă. A doua ediție	Specific
UNODC	Un ghid practic pentru acțiunea colectivă împotriva corupției	Specific
Academia Internațională Anticorupție	Prezentare generală a standardelor și ghidurilor de conformitate împotriva corupției	General
OCDE	Recomandarea Consiliului pentru combaterea suplimentară a mitei funcționarilor publici străini în tranzacțiile internaționale	General
OCDE	Principii pentru integritatea în achizițiile publice	Specific
UNODC, Banca Mondială	Manual de etică și conformitate împotriva corupției pentru afaceri (Ghid comun)	General

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚREPRINDERILOR PUBLICE

Companiile africane	Ghid de politică anticorupție și conformitate	General, regional
OSCE	Manual privind combaterea corupției	General
Grupul Băncii Mondiale	Ghid de conformitate privind integritatea	General
FATF	Standarde internaționale pentru combaterea spălării banilor, finanțării terorismului și proliferării (Recomandările FATF)	General
FATF	Un ghid de referință și notă informativă privind utilizarea Recomandărilor FATF pentru sprijinirea luptei împotriva corupției	Specific
FATF	Ghid: Persoane expuse politic	Specific
FATF	Ghid privind transparența și proprietatea efectivă	Specific
FATF	Identitate digitală	Specific
FATF	Indicatori de avertizare pentru spălarea banilor și finanțarea terorismului asociați cu activele virtuale	Specific
G20	Principii de nivel înalt privind transparența proprietății efective	Specific
APEC	Codul de conduită APEC împotriva corupției pentru afaceri	Specific
ISO	Standardul 37001 – Sisteme de management anticorupție – Cerințe cu ghid de utilizare	General
ISO	Ghidul 37002 – Sisteme de management al avertizărilor	Specific

AGENȚIA PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA PERFORMANȚELOR
ÎNȚREPRINDERILOR PUBLICE

Transparency International	Principii pentru contracararea mitei: Ediția pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM)	General
Transparency International	Principii pentru contracararea mitei	General
Forum Economic Mondial	Principii globale pentru contracararea corupției	General
Forum Economic Mondial	Ghiduri de bune practici pentru realizarea diligenței față de terți	Specific
ICC	Ghiduri pentru agenți, intermediari și alte părți terțe	Specific
ICC	Reguli pentru combaterea corupției	General
ICC	Clauza anticorupție	Specific
ICC	Ghiduri privind cadourile și ospitalitatea	Specific
ICC	Diligența terților în materie de anticorupție: Un ghid pentru întreprinderile mici și mijlocii	Specific
ICC	Ghiduri privind conflictele de interese în întreprinderi	Specific
ICC	Ghiduri privind avertizorii de integritate	Specific
Grupul Wolfsberg	Ghid pentru programele de conformitate în materie de anticorupție (ABC)	General